

Симеоновден

Именници: Симеон (-ка) и техните производни: Симо, Симон, Симко, Мончо (-ка), Симона, Моника и др.

На 1 септември се отбелязва началото на църковната Нова година. Вярва се, че това е ден на светците, че на този ден Бог прощава греховете на покаяните се грешници. 1 септември е и празник на Св. Симеон Стълпник и неговата майка Св. Марта (Симеоновден).

Симеон Стълпник се родил в 357 г., родината му е пограничната област между Сирия и Киликия, в Мала Азия. Родителите му били бедни, но праведни християни. До 18 години бил овчарче, после постъпил в манастир, но все му се струвало, че малко се труди за Христа. Един ден оставил своята бедна и тясна килия, навлязъл навътре в планината, изкачил се високо, намерил удобно място, усамотил се там. По-късно си изградил място за молитва – тясна килия върху стълб от камъни. Затова го нарекли Стълпник. На два пъти при него идвала майка му и го молила да слезе, но той я връщал и продължавал молитвите си. Там приемал дошлите за съвет хора, лекувал неизлечими болести. Признали го за светец още приживе. Под стълба идвали и езичници, слушали чудодейните притчи за Светата Троица и Исус Христос и още на самото място се кръщавали с

християнската вяра. Свети Симеон прекарал на стълба няколко десетки години. Блажено починал на 103-годишна възраст. Когато погребвали мощите му, до тях се приближило нямо момче и проговорило. На мястото на свещения стълб построили храм, в който продължавали да се случват чудеса.

Симеон Стълпник е покровител на селскостопанския труд. От септември започвала народната календарна година, а нейният първи ден има особен, тайнствен и магически смисъл – по него се гадае и предсказва за всичко, което ще се случи. Летният Симеоновден образува близка двойка със зимния Симеоновден (3 февруари) – обредността и на двата празника е твърде сходна, защото в основата ѝ лежи представата за преход. Двата дни, посветени на Св. Симеон маркират две срещуположни точки в календара. Зимният Симеоновден обозначава прехода от зима към пролет, а летният – от лято към есен. Така те стават ориентири в земеделската дейност, сигнализиращи пролетна и есенна оран и сеитба.

В ранното утро на 1 септември жените замесват обредни пити, парчета, от които слагат в храната на впрегатния добитък. Семето за посев се освещава заедно с китка босилек.

При семената се слагат нанизани на червен конец червени чушки, плодове, орехи, пепел от бѣдника, сребърни монети. На връщане от църква се ходи на засяване. Ритуалът е празничен – хората са облечени с нови дрехи, колата са украсени с цветя, а на воловете се закача червен конец с мъниста (против уроки) и бяла кърпа – да е бяло житото. На рогата им се слагат кравайчета. Ако времето не е подходящо, се засяват само няколко бразди. При заораване воловете се поливат с вода – да им е лесно орането. Коли се курбан (петле или кокошка), който, заедно с питата, орачите носят на нивата. Стопанинът разчупва хляба на четири парчета – първото хвърля на изток, второто дава на воловете, третото заравя в земята за змията, пазител на нивата, а четвъртото изяжда сам. Костите от курбана заравя в първата бразда. Храна въщи не се връща. Съществена роля играе босилекът – той се оставя на нивата, за да я пази от болести и порои.

Българите наричат празника още „Симеон брульо“, защото тогава започва бруленето на орехи. В Родопите наричат деня „Устина“ и го почитат, за да не ги нападат вълци и мечки. Съгласно народната традиция на Летен Симеоновден нищо не трябва да се изнася от къщата и да се дава назаем, за да не „излезе берекетът от дома“. Жените не перат и не простират бяло пране, за да не е житото „празно“. Не се кладе огън, докато не се върне орачът, за да се предпазят посевите от пожари. Забранена е и всякаква домашна работа, свързана с вълна, за да не нападат вълци стадата. Празникът е известен и с обичая полазване (Летен полазник) – всички в къщата следят за първия влязъл в къщата – ако е богат, значи реколтата ще бъде добра. Ако по пътя си орачът срещне бременна булка или жена с „пълни ръце“, житата ще родят богато.

На Симеоновден се правят прогнози и за времето – каквото е в този ден, такава ще е и през януари. Ако видят, че на този ден кучето лежи свито на кълбо, казват, че зимата ще подрани и ще бъде много студена.

На празничната трапеза трябва да има чорба от кокошка, баница, пита, орехи, чесън. ♦